

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szőrtő minden közlés után 6 fillér (3 krajczar) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—

fel oldal ... * 16.— | nyolczad oldal * 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az iskolaszéki intézmény eltörlése vagy módosítása időszerű-e?*

Halhatatlan Eötvösünk teremtette meg ez intézményt. Vele népoktatásügyünk megkedvelését, népszerűsítését óhajtotta elérni. Befolyást engedett a népnek a tanügy vezetésére, irányítására. Azt gondolta, hogy a nép így majd — mint az apa gyermekét — szerető gondozással fogja dédelgetni, hogy az testben, lélekben nagyra növekedvén, magával emelje gondozóit az általános népműveltség magas fokára.

Ki az, ki közülünk nem lelkesednék ez eszméért? Hisz mindannyian ennek emelésére szántuk összes igyekezetünket, tudásunkat, erőnket, egész életünket.

A törvény a népoktatás ügyét két tényezőre bízta: az iskolaszékre és a tanítóra. Az iskolaszékek megadott minden jogot, de kimondotta, hogy a tanügyhöz értenie nem okvetlenül szükséges, s ezt nem is követeli. A tanítótól megkívánja az alapos szakértelmet, de minden önállóságot, jogot, hatalmat megvont tőle. Tehát: a ki nem ért a dologhoz, az a vezető, parancsoló; — a másik, a szakember, az engedelmes alárendelt helyzetére van utalva.

Egy negyedszázad mult el az iskolaszék életbe léptetése óta. Vajjon megfelelt-e ez idő alatt a hozzá fűzött reményeknek? Arányban áll-e a cél felé haladás nagysága az elmúlt idővel? Kedveli-e népünk ma az iskolát? Örömet küldi-e oda gyermekét? Érdeklődik-e szorgalma, előmenetele iránt?

Bizony a legjobb akaratallal sem mondhatunk *igent*. Nem szükséges bizonyítani, hogy a legtöbb helyen ma is nyűg a nép szemében az iskola; hogy csak a büntetéstől való félelem küldeti vele gyermekét oda, — sokszor még az sem; hogy

lépten-nyomon iparkodik a törvényt kijátszani; nem is érdeklődik gyermeke előhaladása iránt s így nem is sarkalja őt a tanulásra; sőt nem egyszer, de számtalanszor tapasztalhatjuk, hogy ellenzi azt. A tanítók és szülők nem egy akaratlan járnak ma sem. A tanító megteszi kötelességét; s mert ő lelkiismeretesen akar haladni kitűzött célja felé, összeütközésbe jön a szülőkkel, midőn büntetési őket gyermekük mulasztásáért, a bíró belemarkol a szülő zsebébe, s kiszedi onnan a keservesen szerzett piczulákat; s hogy népszerűségét úgy a hogy megtarthassa. bűnbakul állítja a tanítót. A gyűlölet tehát a tanító s vele az iskola felé fordul, mert e kettő elválaszthatlanul egy. A szülő lesi most már az alkalmat, hogy visszafizethesse a kölcsönt a tanítónak. Van is reá módja, hisz az iskolaszékről szóló törvény tág kaput enged erre, mert ennek értelmében maguk a szülők a felülbíráói a tanító ügy időbeli, mint szakszerű működésének. S hogy azután fizetnek is kamatostól, azt a tanítók és szülők közti torzalkodási esetek eléggé bizonyítják.

Ime egy kikapott példa a sok közül! Eszembe jut róla egy régi adoma. Két cigány egy töltött puskát talált. Nem tudták, hogy mi az. Hosszas találgatás után kisütötték, hogy az bizony egy nagy furulya, mert lyukja van, a hol bele kell fújni; billegtetni is lehet a ravaszon. Nosza rajta; szájába fogta az egyik, billegtette a másik. Nagyot szólt a furulya és széthordta a belé fújónak fejét. Ilyen nagy furulya az iskolaszék intézménye mai hatáskörével a nép kezében. Nem tudja hasznát venni, mert nem ért hozzá; sőt ellenkezőleg, kárt tesz vele önmagában. Így válik az éles kés is, haznos eszköz helyett, gyilkos számmá a rossz szádékú vagy ügyetlen kézben.

Szükséges és célravezető volna az iskolaszéki intézmény, ha tagjait a tanügyhöz értő egyénekből lehetne összeállítani. De hol vannak ilyenek? Tán a földmivesek, iparosok, kereskedők között? Hisz ezek legtöbbje a népiskola hat osztályát alig-alig végezte. Miként fogják ezek az elemek

* Fölvastatott s elfogadtatott az «É.-Ujvárvideki róm. kath. népnevelők egyesületének» 1900 szept. 27. tartott gyűlésén.

irányítani az iskolát? Lehetnek-e ők ítélőbírái egy, az övéknél jóval nagyobb képzettséget, alapos szakképzettséget kívánó ügynek?

Nem is olyan régen történt meg egy iskolában, hol az új tanító a hangoztatás módszerét először alkalmazta, hogy egész fellázadtan, kikelt arccal ment az iskolaszék a plébános-igazgatóhoz panaszra s követelte, miszerint töltsa be azonnal ez *«új módot»*, mert a tanító nem olvasni, hanem ugatni tanítja gyermekeiket. — Ilyen képzettségű emberek vezetik és ítélik meg, még pedig törvényes joguknál fogva, a tanító munkásságát.

A hol pedig az iskolaszék tagjainak többsége, nem ennyire tudatlan, nem nagyképszerűsítő, hanem iskolája ügyét szíven hordó, művelt, de laikus elemekből áll, — ott természetesen nem ily sötét a kép. Az ily iskolaszék a helyét megálló tanítónak mindenkor ki fogja kérni szakvéleményét az iskola belügyeiben; s mert az eredmény a tanítónak fog adni igazat, őt nehéz munkájában tőle telhetőleg támogatni fogja; véleménye meghallgatása nélkül semmit el nem intéz. Itt tehát tulajdonképen a szakember irányít, s az iskolszék csak végrehajtó szerepet visz. Mi szükség van hát az ő irányító, vezető jogukra? Az ily elemek természetesen óvakodni fognak a tanító módszerét bírálgatni. A haladást tapasztalják s így nyugodtan várják be a végeredményt: mert a laikus a megfigyelt időközi haladásból, de legkivált a végeredményből formálhatja ítéletét, a mely rendszeren e szavakban talál kifejezésre: «jó tanítónk van»: vagy: «nem tud a tanító semmit!» — Akár igaz, akár nem ezen ítélet, szabad-e ily próbálkozással egy egész visszavonhatlanul elmúló esztendő elvesztetni ezen fontos ügyben? Szabad-e tapogatózni, mint a világtalannak, mikor az egész hazá összes tanulóijuságának, a jövődö honpolgároknak testi-lelki fejlesztéséről van szó? Nem-e mulhatlan kötelesség a hibás munkát mindjárt az első lépésnél nyomban fölesereslni a jóval?

Hogy a fönti ítélet mennyire igazságos, erre nem csupán a tanító szakértelme, s szorgalmának megítélni tudása, — de a munkálkodására évközben elősegítően vagy hátráltatóan befolyó körülmények kellő mérlegelése is szükséges, a mi a laikusnak szintén nehéz munka. A szakértelem, a módszerek bírálatára pedig laikus épen nem való; ez csakis szakemberek föladata lehet. Egy jönevü középiskolai tanár egyszer az elemi iskola első osztályának nyitott ablakai alatt sétált. Fölkeltette figyelmét a belül folyó tanítás s végighallgatta azt, közbe-közbe nagyokat mosolyogván rajta. Alig várta, hogy találkozassék az iskola igazgatótanítójével, kinek nevetve mondotta el a hallottakat s figyelmeztette őt az illetőnek gyarló voltára, mint minőnek ő, e kihallgatott előadásból itéli. De mily nagyot bámult, midőn az igazgatónő meggyőzte őt itélete igaztalan voltáról. S midőn az évszáró vizsgán a szép eredményt látta, nem restelte bevallani, hogy neki eddig mily ferde fogalmi voltak az

elemi tanítás mikéntjéről. Ime, egy középiskolai tanár sem tudta helyesen megítélni az elemi iskola módszerét, mert az övé és e között nagy a különbség. Hogyan tudná a többi?

«A ki minek nem tudója, bizony elrontója az annak», — mondja a közmondás. «A ki dirigálni akar, a dolog minden esinját-binját, fortélyát ismernie kell, különben magát és az ügyet nevétségessé, semmivé teszi.» Egy másik közmondás meg azt tartja, hogy: «minden esizmadia maradjon a kaptafájánál;» mert valamely szaknak lelkiismeretes felülbírlásához, előmozdításához nem elég a jóakarát, ahhoz első sorban alapos szakismeret szükséges. Az eddigi iskolaszékeknél pedig épen ez nem volt, nincs is meg, de legtöbbször még a jóakarát is hiányzik. E helyett igen sok esetben a tudákosság, nagyképszerűség, az igaztalanosság, szűkkeblűség, erőszakosság, az indulatok, szenvedélyek lettek urrá az iskola fölött; a mint ezt a törvény 25 éves multja bizonyítja. Vajjon ezek vannak-e hivatva előmozdítani a népoktatás ügyét?

Lássuk most a másik tényezőt, a mely ügy össze van forrva az iskolával, hogy nélküle nincs iskola és így tulajdonképen ő maga az iskola; lássuk a tanítót!

A tanítás a törvény szerint a tanító kötelessége. Törvény gondoskodik róla, hogy csak az taníthasson, a ki a kellő szaktudást elsajátította. Napról-napra több lesz az, a mit a tanítótól kíván s ez csak helyeselhető. Bár még többet kívánna, mert az ügy, a mit a tanító képvisel, nemcsak hivatás szeretetet, de nagyfokú tudást is követel.

Esztergom.

Klinda Károly.

(Folytatása következik.)

A róm. kath. tanítók orsz. kongresszusának határozatai.

Memorandum:

a tanítói nyugdíjtörvény módosítása tárgyában.

1891 december havában tárgyalta a képviselőház s ugyancsak ezen évben nyert szentesítést a XLIII. t.-cz. az 1875. évi XXXII. tanítói nyugdíjtörvény módosítása tárgyában. A legnagyobb pesszimizmussal történt a módosítás, mert mint Csáky Albin gr. akkori közoktatásügyi miniszter úr mondá: a számokban az optimizmus legjobban megboszulja magát. Ezen fölfogásából nem is engedett, mert daczára Kovács Albert matematikai alapon nyugvó mérlegének — semmi, még csak kevésbé lényegesnek mondható javítást sem fogadott el. Majd 10 év mulva — válaszoltatá.

Ezen 10 év immár bekövetkezik. A tanítószág kötelessége rámutatni a nyugdíjtörvény hiányaira és sérelmeire, hogy a kormányhatalomnak jogos kívánalmaink teljesítésére segítségül legyünk.

1891. évben a számitás alapjául 8 millió tőket vettek s azóta mindnyájan tudjuk, hogy ez a tőke ma majdnem kétszer annyi. Igaz, akkor a

mérlegbe 20 ezer tanítót vettek föl s azóta néhány ezer állomás-szaporulat van, de hisz ezen új állomások úgy a föntartók, mint a tanítók részéről csak emelték a tőkét, mert minden új állás egy-egy fiatal tanítót juttat a nyugdíjintézmény kötelékébe s az emberi életkor elhalálózási számarányát tekintve, ezek közül eddigelé igen kis százalék esett a nyugdíjalap terhére. Ha most tekintetbe vesszük, hogy 10 év előtt a hivatalos mérleg-készítők 4% kamatot vetnek, holott az elhelyezett tőkék némely része 4¹/₂%-ot, sőt 5% kamatot is jövedelmeztek s a tőkék kezelési költségénél a legnagyobb lelkiismeretesség és legnagyobb takarékoság tapasztalható: elkövetkezettnek vesszük azt az időt, midőn a tanítók nyugdíjtörvénye gyökeres reformok alá vehető.

Ezen szempontok vezették a magyarországi róm. kath. tanítók százas bizottságát, midőn fölkereste a tanítóegyleteket a nyugdíjügyben való nyilatkozásra s bizonynyal ezek vezették a fölkerest egyesületeket is, midőn kívánságaikat oly készséggel és számosan tolmácsolták.

A beérkezett munkálatok egybeállításával megbizta a tanügyi tanács a kassai tanítóképzőnek igazgatóját: *Erdődy János* urat, ki összesítő dolgozatát betérjeszté a kath. tanítók országos bizottságának 1899 aug. 25-én megtartott gyűlésén, mely azt hosszas és beható vita után bizonyos pótlásokkal elfogadta; a II. kath. tanítói országos kongresszus szintén hozzájárult s jegyzőkönyvileg megbizta *Számbororszky Rezső* nagyváradi róm. kath. tanítót, hogy arról memorandumot készítsen.

Ezen megbízatáshoz képest a kath. tanítóknak a nyugdíjtörvény módosítására vonatkozó kérését a következőkben foglaljuk össze:

A nyugdíjtörvénynek különösen azon pontjai módosítandók, melyek:

- I. a szolgálati idő kezdetére és tartamára,
- II. a nyugdíjösszegnek megállapítására,
- III. a járulékok mennyiségére,
- IV. az özvegyek és árva segély- és gyámpénzének megállapítására,
- V. az alap kezelésére s illetve a nyugdíjügyek elintézésére vonatkozóknak.

I. A) *A szolgálati idő kezdetére határozottatott:*

1. A nyugdíjintézetbe való fölvétel a tanítói állomás elfoglalásának napjával kezdődjek és azért kérjük az 1875. évi XXXII. t.-cz. 8. §-a első bekezdésének hatályon kívül való helyezését.

2. A fölvétel hivatalból történjek ne a tanító tetszésére bizassék a belépés s azért kérjük az 1892. évi 37-290 sz. miniszteri rendeletnek visszavételét.

Indokolás.

a) A férfitanítók éltük 19, a nőtanítók éltük 18-ik évében fejezhetik be tanulmányaikat s nyertetik el a tanítói oklevelet.

Miután az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. a jelölteket az tekintetében a tanítói hivatal viselésére jogosítja, nemcsak anomália, de sérelem rájuk nézve

az 1875. évi XXXII. t.-cz. 8. §-ának első bekezdése, mely csak a 21., illetve 20. évtől számítja szolgálataikat.

b) Nemcsak méltánytalan, de jogtalan is a tanítótól azt követelni, hogy két évig ajándékképen szolgáljon. Szinte érthetetlen, hogy törvényhozásunk azt mondja tanítóinak: Elfoglalhattok 19, illetve 18 éves korotokban tanítói állomásokat, rátok bízom már e korotokban a haza reményeit s drága kincseit, elfogadom szolgáltatotokat, de jövőtökből mégis levonok két évet, sem nektek, sem özvegyeteknek, sem árváitoknak nem számítom be két első évi munkátokat.

c) A magyar közéletnek egyetlen egy pályája nem szorítja meg a szolgálati idő beszámítását. Sőt ellenkezőleg még a minisztereknek, államtitkároknak is biztosít a törvény nyugdíjat. A középiskolai tanárok helyettesei éveik, a közigazgatási és bírói gyakornokoknak, sőt még a díjnokoknak is ily minőségben eltöltött éveit beszámíttatnak a nyugdíjba s csak a tanítónál tesz a törvény kivételt, csak a tanítótól követel áldozatot.

d) A nyugdíjtörvény azért törvény, hogy mindenkire kötelező legyen. Épen úgy, mint az adótörvény végrehajtását nem az illető tetszésétől teszik függővé, ép úgy nem lehet a tanító tetszésére bízni a nyugdíjintézetbe való belépés időpontjának megválasztását. A mint állomását elfoglalja, ezzel egyúttal a nyugdíjintézetnek köteles s így fizető tagja is.

Az 1883. évi ide vonatkozó miniszteri rendelet hatályon kívül helyezendő, mert a törvény intencióival ellenkezik, mert sok tanítónak s azok családjainak a legvitásabb érdekei megrövidítésére vezet s mert a nyugdíjalapra is hátrányos. Sok tanító azért késedelmeskedik a belépéssel, mert első évi fizetése alig fedezi az utazás és föntartás költségeit, míg a berendezkedés bizony legtöbbszörre már hitelbe történik. Nem csoda tehát, ha a nyugdíjintézetbe való belépéstől huzakodik, mert ezzel is jövedelméhez képest elég szép összeg fizetni való zudul a nyakába. Így telik egyik év a másik után s vesznek a nyugdíjra jogosult évek saját maga és családja kárára. De a nyugdíjintézetre sem előnyös, mert a későbbben belépő tanító kevesebb fizetéssel előbb lehet a nyugdíjalap terhére.

B) *A szolgálati idő tartamára nézve kimondatott:*

Kérjük a teljes szolgálati időnek 35 évben való megállapítását, illetve az 1891. évi XLIII. t.-cz. 2. §-a első pontjának értelmében való módosítását, de azzal a megszorítással, hogy ebbeli jogát a tanító csak igazolt munkaképtelenség esetén veheti igénybe.

II. *A nyugdíjösszeg megállapításánál véleményeztetik:*

1. Kérlemazzük a nyugdíjminimumának 500 frtra való fölemelését, továbbá azt, hogy oly kántortanítóknak, kik tényleg mint osztályt vagy osztályokat vezető rendes tanítók is működnek, úgy

a kántori mint a tanítói fizetésük, egészen számitassék be a tanítói nyugdíj ellátásánál. Nem volna azonban igazságos a tanítói nyugdíjalapot oly kántorok fölvételével megterhelni, kik csupán egy-két órán át éneket tanítanak. Ugyanazért kimondandó, hogy csak oly kántortanítók vétessenek föl, kik mint rendszeresen kinevezett tanítók hetenkint legalább 16 órán át tanítanak s a kik után az iskolafőntartók fizetik az 1875: XXXII. t.-cz. 29 §-a 3. pontja szerinti 12 frtot.

2. Kérelmezzük a korpótlékoknak minden körülmények között a nyugdíjminimumhoz való csatlakozását s megszüntetését azon visszás rendelkezésnek, mely szerint a kántortanítók korpótlékai csak az esetben növelik a nyugdíjminimumot, ha díjlevelők tanítói fizetés címén 300 forintot mutat ki.

3. Kérelmezzük a tanítók összes tényleges jövedelmeiknek, tehát netalán a rendes, ismétlő, ipar, gazdasági ismétlők után járó, valamint a föld jövedelmének 10 évi átlag szerint való beszámítását s azért kérjük az 1893. évi 38.072. sz. rendelet visszavonását.

4. Kimondatott, hogy a tanító testi elnyomrodás vagy lelki betegség esetén ne 10, de már 5 évi szolgálat után kapja fizetésének 40%-át nyugdíjban, mert ha kívánják — és méltán — hogy a tanítók árvái és özvegyei 5 év után kapjanak segély és gyámpénzt, akkor a tanítóknál sem szabad a nyugdíjra jogosultságot az eddigi 10 évnél kezdeni, mert ha itt kezdjük, akkor sem az elnyomrodott 9 éves tanító, sem pedig övei a csekély végkielégítésen kívül egyebet nem kapnak s így az ilyen tanítóra és családjára a legnagyobb nyomor vár. Azt mondhatná erre valaki: hisz ily korban a munkaképtelenség nagy ritkaság. Igaz, hogy nem gyakori s épen azért könnyebb lesz a törvény keretébe foglalni, mert a nyugdíjalapnak nagyobb terhet nem okoz. Kérjük tehát az 1891. évi XLIII. t.-cz. 2. és 3. §-a módosítását.

5. Az 1870. év előtti szolgálati évekre szintén kimondatott, hogy tekintet nélkül arra, vajjon a tanító mely jellegű iskolánál tanít, számitassék be neki teljes szolgálata. Igaz ugyan, hogy ezen sérelem a kath. tanítókat nem illeti, védvén a mi jogainkat a Mária Terézia-féle Ratio educationis, de a jusztíció és humanizmus nevében kérjük az egyenlő elbánást. Ehhez képest módosítandó az 1891. évi XLIII. t.-cz. 14. §-a.

III. A járulékok mennyisége és nagysága.

Kérelmezzük 1. a nyugdíjtörvény 28 §-a b) pontjának olyatán módosítását, hogy az 500 frtnyi nyugdíjminimumon felül levő összeg után minden tanító (óvó stb.) ezen összeg 30%-át fizesse s ne 50%-át.

2. Kérelmezzük az állami járulékok fölemelését.

3. Kérelmezzük, hogy a tanítók a nyugdíjadót ne egyszerre, hanem úgy mint a többi állami egyenes adót, évnegyedenként előre fizethessék.

Ennek terhét leginkább azon tanítók tapasztalják, kik fizetésüket készpénzben élvezik, mert könnyebb pl. egy 700 frtos fizetésű tanítónak negyedévenként 7 koronát fizetni, mint egyszerre 28 koronát. Miért is kérjük az 1891: XLIII. t.-cz. 12 §-a módosítását.

4. Kimondatott, hogy a gyermekek részéről fizetendő 15 kr. törültessék, ezáltal a tanító sok kellemetlenségtől megszabadulna. Elmondhatjuk, hogy a 15 kr. szedés szegényfolt a tanítók önértében.

IV. Az özvegyek és árvák segély- és gyámpénzének megállapítása:

Erre nézve indítványozzuk:

1. Kérjük az 1891. évi XLIII. t.-cz. 5. §-a olyatén módosítását, hogy a tanítók özvegyeinek és árváinak segély és gyámpénzre való jogosultsága a férjnek, illetve a szülőnek nem 10, hanem 5 évi beszámítható szolgálati ideje után állapítassék meg.

2. Kérjük az 1875. évi XXXII. t.-cz. 3. §-a 2. pontjának olyatén módosítását, hogy az árvák ne 16, hanem 18—20 éves korukig, illetve tanulmányaik befejezteig nyerjenek segélypénzt.

3. Kérjük az 1891. évi XLIII. t.-cz. 8. §-a első bekezdésének olyatén kiegészítését, hogy minden árva után az anyát megillető ellátásnak $\frac{1}{6}$ -án felül még 20 frt nevelési pótlékot nyerjen az árva.

4. Kérjük az elhalt tanítók részére a temetési járuléknak kiutalványozását.

V. Az alap kezelése, illetve a nyugdíjügyek elintézése.

Kérjük: 1. hogy ennek kezelésébe a tanítók is betolyást nyerjenek.

2. A nyugdíjügyek elintézése megyénként a közigazgatási bizottság nyugdíjbizottságára ruházandó.

Ezen pontokban van csoportosítva a kath. tanítóságnak a nyugdíjtörvény módosítására vonatkozó kívánsága, melyekhez a II. kath. tanítói országos kongresszus nagy lelkesedéssel hozzájárult s annak kivételére a legmélyebb tisztelettel kéri a nagyméltóságú püspöki Kar legmagasabb pártfogását.

Kelt Budapesten, 1900 augusztus 14.

(Folytatása következik.)

A női szelídség a nevelésben.

Szelid arcz, szelid tekintet, szelid bánásmód s több eféléről szokás beszélni. Az ilyen megkülönböztetés csak a figyelő szempontját jelenti, mert a szelídség, mint a nemes jó lélek békés, nyugodt, állandó, tartós belső állapota, az egész valót áthatja s külső megjelenése is összhangban, a külső megnyilatkozás valamennyi eszközén egyszerre és önkéntelenül jut kifejezésre. A szelídség az ember szellemiségének, a nevelt, művelt léleknek valódi megtestesülése az egyéni modor-

ban. Ez az oka annak, hogy a valódi művelt körökben, előkelőségeknél inkább föltalálhatjuk, mint a tudatlanabbak, műveletlenebbek között. Az ibolya kelyhéből előáradó kellemes illat, a nefelejtsen rezgő tiszta harmatcsepp, a liliom fehérsége, az édes gyümölcsöt bevonó hamvaság a szelidség, mely a tiszta szellemi szépérzelem hatásával leköt, de nem igéz meg, megnyer, fogva tart, de nem varázslattal, nem az önkény hatalmával.

Bár férfinak is szokták tulajdonítani ezt a szép erényt, de szerintem valódi tökélyében csak a nőnek lehet kiválólag tulajdona. A férfit nemcsak szervezetében, hanem lelki életében is főleg az erő jellemzi, a gyöngédséget, finomságot inkább a nőnél látjuk érvényesülni minden tekintetben, ez pedig egyik jele a szelidség fogalmának. Nagyon tévedne azonban az, aki a nők emez erény iránti sajátosabb képességét a nők szellemi, értelmi, észbeli erejök kisebb fokozatának tudná be, nemcsak azért, mert az már befejezett dolognak tekinthető, hogy az ész és értelem tekintetében a nők egy cseppel sem állanak hátrányban a férfi mellett, hanem azért, mert a szelidség éppen okossággal jár. Ugyan ki mondja a haragost, dühöst, kevélyt, dőlyföst, gőgöst stb. okosnak? A szelid egyén mindazt, a mit értelmével fölfog, elfogad s mindazt a mit produktíve, szellemével megalkotva, kifejezésre akar juttatni, előbb szíve, kedélye tisztító rétegein szűri meg, tehát mintegy szívével is gondolkodik. És ez a magasabb nőiséghez tartozik.

Ideális álláspont, vethetné valaki szemre. Megengedem. De azt mindenki beismerheti, hogy a szelidség itt van, itt él, itt lakik közöttünk. Keresni sem kell, megtalálhatja bárki a nő szende tekintetében, melodikus lágy hangjában, nyájas beszédjében, gyöngéd bánásmódjában, önmegadó, alázatos, engedelmes viselkedésében, a szeméremérzet óvatosságában, a részvét odaadóbb gondosságában, a tiszteletadás körültekintőbb figyelmében, a kegyelet ápolásában, a felebaráti szeretet és könyörület áldozatkészségében, a szépnak, jónak, igaznak, a becsületnek, erkölcsnek, a vallásnak s mindannak, a mi az embert megnevesíti, — mélységese szeretetében. Ez a női jellem ereje és tökélye, maga a legnemesebb erény, mely maga iránt kiméletet követel; a kedély hatalma, mely legyőzi a vakmerő közeledőt; a lélek méltósága, mely tiszteletet parancsol s megérinthetetlen; de éppen ezen tulajdonságainál fogva a környezetre képző, nemesítő hatással van, mert a durva érzékiség dermedtségét jótékony melegséggel olvasztja föl, az indulatok sötét borongását derengő fénynyel oszlatja el és a szeretet áldó sugaraival eleveníti meg a lelkeket vonzó példájának követésére.

De lássuk a szelidség ellentéteit is, hogy fogalmaink, véleményeink e tekintetben tisztuljanak. Ilyennek ismerjük mindjárt a csábító tekintetet és viselkedést, az úgynevezett *coquettséget*, a mely a tetszvágy, tetszselgés külső formáival kíván

hatni s minden nemesebb lélekben csak visszatszést, nem pedig vonzalmat ébreszt föl. A *nyelvésség*, mely meggondolatlan kifejezésekben, legtöbbször önmagukat meghazudtoló érzelmekben és itéletekben nyilvánul s bizalmat éppen nem kelthet. A *szelesség*, *hirtelenség*, mely a kedély nyugalmának, egyensúlyának hiánya. A szeles és hirtelen, gyorsan és gyakran változó kedélyállapota szélsőségekben való vergődéseivel nemcsak bizalmatlanságba ejt, hanem gyakran okoz érzékeny sérelmeket.

Eger.

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

Mily eljárást kell követnie a tanítónak a hittanítás sikere érdekében?

A vallásosság egyik legszebb erénye az emberiségnek. Ez megóv bennünket minden körülmények közt a botlásoktól. Boldoggá tesz jó sorunkban, vigaszt nyújt a szenvedésekben, erőt ad a küzdelemhez.

A vallásosság kapcsa és biztositéka a társadalmi rendnek, a családok erkölcsi tisztaságának, melyen alapszik a nemzet ereje és nagysága.

Minél jobban át van hatva egy nemzet népe a vallásosság szellemétől, annál jobban ki van fejlődve ott a király iránti hűség, tisztelet s a törvények iránti engedelmisség. Csak oly helyen virágozhatnak a közbéke és virulhat a jólét.

Mert a vallás megnevesíti az embert s minden jóra képessé teszi.

A ki Krisztus eme két főparancsolatát mélyen bevési szívébe: «Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szivedből, teljes lelkedből és minden erődből és szeresd felebarátodat mint önmagadat.» Az rossz ember nem lehet.

Ha a vallásosság ily nagy kincse az emberiségnek, úgy szükségképen a legnagyobb gondot kell fordítani a hittanításra, azon tantárgyra, mely a gyenge gyermeki szívbe plántálja a hit igazságait s azt valláserkölcsös szellemben készíti elő az életre.

A hittanítás, igaz, az arra hivatott egyént, a lelkiatyát illeti elsöbben. De ha nevelői tisztünknek híven akarunk megfelelni, úgy nekünk tanítóknak, mindennel közre kell működnünk, hogy a hittanítás sikerét biztosítsuk.

Ebben a tekintetben szölok előbb azokról, kik máterban működnek s majd azokról, kiket a Gondviselés filiába helyezett. Mert e két körülmény nagyban megváltoztatja a tanító helyzetét.

Az a két óra, melyet a lelkiatya az iskolában tölt, nem elég arra, hogy a hittanítás követelményének teljesen elég legyen téve. A hiányt tehát a tanító pótolja ki.

Hogy ezt megtehesse, szükséges, hogy minden hittani órán pontosan maga is ott legyen; megfigyelve tanulóinak a hittani ismeretekben való előhaladását és az előadás módszerét. A tapaszt

talható kívánalmakat szorgos utómunkával csak így lehet kipótolni.

Figyelje meg a tanító a földolt lezckét és gondja legyen rá, hogy tanulói ezt megtanulják. Nagyon üdvös azért a hittani óra előtti délután erről magunknak kikérdezés által meggyőződést szerezni.

A kezdőkre pedig nekünk is kell néhány külön órát szánni a kérdések beemléztetése végett. Nagy gondot fordítván a versecskék betanítására, mert ezek a néhány sorba szedett kedves gondolatok sokszor egész életünkön keresztül kísérnek.

Hisz akárhánynak köztünk még most is emlékünken maradtak a gyermekkorba megtanult hittani versecskék.

Igy munkálkodva, mintegy előkészítjük tanulóinkat, mi nagyon megkönnyíti a hitoktató munkáját.

A filiában azonban sok helyen, különösen a zord téli hónapokban, egészen a tanító vallára nehezedik a hittanítás. Hogy ennek sikerrel megfelelhessen, ajánlatos, ha hittani dolgokat tárgyal, módszeres munkával látja el magát, mely némi útbiztosítással szolgál neki munkájában.

Azonfölül tartsa be pontosan a tanrendben kitüntetett hittani órákat. És azt az anyagot, melyet előad, ne csak földolgozza, de át is érezze.

Apostoli ihletre van itt szüksége a tanítónak, hogy úgy is nehéz földadatai közt ennek is híven megfelelhessen.

Legnehezebb a hittani kérdések betanítása, a mi pedig föltétlenül szükséges. Erré a nehéz földadatra lassan készítse elő tanulóit. A mint az első olvasó kezükbe kerül, tanuljanak hittani kérdéseket is egy-kettőt óránként a legrövidebbekből. És így fokozatosan a könnyebbről a nehezebbre haladva, az V., VI. osztály már könnyen meg fog birkózni a több és nagyobb kérdésekkel.

A hittani anyag sikeres földolgozása érdekében jó, ha e tekintetben plebánosával eszmét cserél és jóakarató utasításait híven követi.

Ha a tanító a főntebb elősoroltakat mind is megteszi, még a hittani tanításnak sikere nincs biztosítva.

Nincs, mert ha a tanító csak munkát teljesítene, de szívét a vallásosság szelleme át nem lengené, csak gépies munkát végezne minden lelki haszon nélkül.

Azért e szellemet át kell vinnünk mindazon tantárgyakba, hol ezt sikerrel alkalmazhatjuk. Különösen a történelem, természetrajz, természettani tárgyakba; a hol oly szép terünk nyílik az Isten jóságát, bölcsességét, gondosságát kimutatni s ezzel a gyermek szívét Isten iránt hálára indítani.

Nem szabad elfeledkeznünk az erkölcsi olvasmányok lélekemelő tárgyalásáról sem. Mert mikor mi ezek által nemesítjük az ártatlan gyermeki szívet, ugyanakkor a hittan tanításának sikere érdekében is fáradozunk.

A hittan tanításának czélja nemesíteni az

emberi lelket s jelezni neki azt az utat, melyen e földön boldogságát s tul üdvösségét elnyerheti.

Igy mindaz, mi a vallásosságot emeli, a hittanítás sikere érdekében van.

Ilyen a ministrálás begyakoroltatása is; hogy azt ne csak elhadarja a gyermek, de lelke föl-emelkedjék azon tudatra, hogy ministrálásával a jó Istennek szolgál. És ezért ebben lelki örömét találja.

Különös szép hálás tere van a tanítónak itt akkor, midőn a gyermekek a szent áldozáshoz, kiváltképen az első áldozáshoz készülnek.

A hittanítónak itt legyen igazi jobb keze, miért nemcsak a szülők háláját érdemli ki, de Isten végtelen áldására teszi magát érdemessé.

★

Ha figyelemmel kísérjük korunk haladását és a meg-megújuló napi eseményeket, egyes jelek azt látszanak igazolni, hogy az emberiség vissza-óhajtja az igaz vallásosságot.

A nagy életküzdelmekben kezdjük belátni, hogy a vallásosság elhidegülése tért és tág kaput nyitott sok oly régebben nem ismert bajoknak, melyek megszüntetését az erős valláserkölesös neveléstől várják.

Ezek a kedvező jelek arra ösztönöznek bennünket, hogy a hittan tanítására nagy súlyt fektessünk és minden erőnkől hű kisegítői legyünk hitoktatóinknak.

Mert csak így remélhető az a jobb jövő hajnala, hol az igazi vallásos szellemen alapuló társadalmi élet behegeszti azon vérző sebeket, melyeket a vallástalanság terjedése ütött az emberiségen.

A ki e szomorú tünetek és bajok megszüntetésére minden erejéből közreműködik a hitoktatás érdekében, az oly munkát cselekszik, melyért az egyház, haza és emberiség hálájára mindig méltóvá teszi magát.

Büssa.

Szokoly István.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Kivonat a kalocsai érseki megye körleveléből 6778. sz. Az egyházi javadalmak és kántortanítók erdőiletménye csakis kormányhatósági engedély alapján adható el. A m. királyi vallás- és közoktatásügyi minisztertől. A magyar királyi földmivelésügyi miniszter úr mult évi június hó 9-én 30738. szám alatt kelt átiratával közölte volt, hogy a volt úrbéresek részére az úrbéri rendezésből kifolyólag erdőiletlőségük fejében kihasított s az 1871. évi 53. t.-cz. 2. és 3. §-ának határozmányaihoz képest teljes tulajdoni és szabad rendelkezési joggal, de ugyanazon törvény 25. §-a szerint az erdőkre nézve az erdészeti rendszabályok betartásának kötelezettségével bírt területeket elidegeníteni igyekeznek. Mivel pedig a volt úrbéri közös erdőben az egyházközségek lelkészi, egyházi és felekezeti tanítók járandóságai befoglaltatnak, kéri, hogy az említett személyek vagyona-átvételére joggyűjtemények jóváhagyására hivatott hatóságok részéről megkerestessenek aziránt, hogy a volt úrbéresok közös erdeinek elidegenítésénél annak jóváhagyását csakis a magyar királyi földmivelésügyi miniszter úr hozzájárulásának kieszközlése után adják meg. Az 1871. évi 53. t.-cz. 31. §-ához képest a községbeli lelkészek részére valláskütlönbség nélkül, valamint a

közégbeli felekezeti tanítók számára törvényszerűleg; az egyházközségek, felekezeti iskolák, egyéb egyházi, azaz felekezeti célokra pedig egyezségi biztosítandó erdőiletmények elidegenítése csakis az illetékes egyházi főhatóság hozzájárulásával történhetik. Figyelembe véve az edőgazdasági tekinteteket, részemről is hozzájárulok a magyar királyi földmivelésügyi miniszter úr óhajához, hogy ezáltal a volt úrbéri erdőiletményeknek az erdőtörvény kijátszására irányuló szándékkal célzott elidegenítési esetei a lehetőségig korlátoztassanak, van szerencsém ennél fogva a főtisztelendő főhatóságot tiszteletteljesen fő kérni, hogy a volt úrbéreszek közös érdekeinek elidegenítésénél ennek jóváhagyását csakis a magyar királyi földmivelésügyi miniszter úr hozzájárulásának kieszközlése után méltóztassanak megadni. Budapesten, 1900. évi szept. hó 23-án. *Wlassics Gyula.*

VEGYESEK.

A biboros hercegprimás a tanítókhöz.

Az esztergomi főegyházmegye főtanfelügyelője, Walter Gyula dr. az új év alkalmából fölratban üdvözölte a kath. tanítóság nevében Vaszary Kolos bibornok-hercegprimás Ő föméltóságát. Ezen üdvözlésre a következő választ adta a kath. tanítóság íránt mély becsüléssel viseltető egyházfejedelem:

A főegyházmegyei tanítóság nevében az új év és a kezdődő század alkalmából tolmácsolt üdvözlésért fogadja halás köszönetemet, melyhez hozzáfűzöm azt a forró kívánságomat: vajha az a lelkes áldozatkész munkásság, melylyel főegyházmegyei tanítóságom a letűnt században tanügyünket oly jelentékenyen előmozdította, a jövőben még fényesebb eredményeket érhessen el. Miért is mitsem kívánhatok inkább tanítóságomnak, minthogy Isten bőséges kegyelme fokozza, élénkítse benne magasztos hivatásának és föladatainak tudatát. A pap után a tanító mondhatja el leginkább, hogy az ő világa az embernek, a gyermeknek lelke. Adja Isten, hogy tanítóságom művelő, nemesítő, oktató működésével ebbe a világba mindig mélyebben belenyulva, szeretett Egyházunk és hazánk javát mennél hathatósabban segíthesse elő. Őszinte jóindulattal maradok Budapesten. 1901. évi január hó 4-én *Kolos*, bibornok-érsek.

A katolikus iskola védelme. Ily cím alatt külön rovatot nyitunk, a hol beszámolunk mindazon intézkedésekről és adományokról, melyek a kath. iskolák védelmére eszközöltek, illetőleg a kath. iskola fejlesztésére vonatkoznak. Fölvívjuk olvasóinkat, hogy egy levelezőlapon bármily rövid sorokban ezen rovat alá tartozó mozzanatokról értesíteni sziveskedjenek. Ezúttal a következőkről számolunk be:

Soltész Imre kálmándi plébános, hogy hiveinek lelkében a kereszténység kilencszázados emléke megörökíttessék, 2000 korona alapítványt tett le, mely az alapítványi pénztár által kezelendő s kamatait a kálmándi róm. katolikus iskola céljaira kell fordítani. Ha azonban valaha az iskola elközsöztetnék, az alapítvány a hitközség tulajdonába megy át. E nemes tett önmagát dicséri.

Czirakyné született Almássy Elza grófnő és gróf Almássy Kálmáné született Wenckheim Márta grófnő a kétégyházi római katolikus iskola számára 30.000 korona alapítványt tettek, melynek őrzését a csanádi káp-

tanra bízták. Desseffy Sándor püspök ezen nagylelkű alapítványért levélileg fejezte ki köszönetét a grófnőknek.

Gróf Hunyady Imréné György Felicitás, a szegények és szűkséget szenvedők segítő anyyala, mint mindig, úgy mostan is a kétélyi zárdában karácsonyfát állított föl az iskolás gyermekek részére. Az ajándékokat december 24-én delután osztották ki, mely alkalommal 290 gyermek kapott meleg téli ruhát, 200 leánygyermek a grófnő által sajátkezűleg kötött és horgolt harisnyával és kendővel lett megajándékozva. Csucsay Pál plébános pedig báb- és czukorsüteményeket osztatott ki a gyermekek között.

Ünnepély az esztergomi tanítóképzőben. Guzvenitz Vilmosnak, az esztergomi tanítóképző agiús és szakavatott igazgatójának névünnepén, folyó hó 9-én kegyeletes és gazdag műsorral fényesen sikerült ünnepet rendezett az intézetnek Keményffy K. Dániel vezetése alatt álló önképzőköre. A zenei részt Mócsy László zenetanár tanította be buzgalommal. Az ünnepély lefolyása után Guzvenitz Vilmos igazgató megköszönte az óvációt s emelkedett beszédben buzdította az ifjúságot hivatása méltó betöltésére.

Az elzüllött gyermekek gondozása. A tanítók kaszinója tanügyi és társadalmi bizottsága Verédi Károly dr. és Ember Károly elnökletével együttes ülést tartott. Ötvös József dr. az elzüllött gyermekek gondozása érdekében a következő javaslatot terjesztette elő: Mondja ki a kaszinó, hogy a gyermekek elzüllésének megakadályozására intézetek föllállítását, illetőleg szaporítását javasolja; az intézetekben való elhelyezés kezdődjek a hét éves korban s tartson a huszonegy éves korig; a bentartás idejét csakis az intézeti vezetőség határozza meg; a legkisebb idő három év volna; a rendes iskolázatáson kívül — ide számítva főleg a vallásos erkölcsös nevelést is — a finövendékek a földmivelés-, szőlőszet- s kertészetben, a leányok a háziiparban (varrás-, mosás-, vasalás- s főzésben) nyernének kiképzést; az intézetek föllállítását első sorban a társadalomtól várja; az állam az egységes nevelés szabályzatát s a szükséges ellenőrzést végezne. Szükségesnek tartja, hogy az erkölcsi pervezítésben szenvedő tanköteles leánygyermek az ó-budai Jó Pásztor intézetben nyerjenek menedéket. Ezután Berinza János nevelőintézeti igazgató az elemi iskolák kiegészítő osztálya címen olvasott föl és ajánlotta, hogy a székesfőváros területén új és megbízható alapokon össze kellene iratni a gyöngétehetségüket. Végül beadta határozati javaslatát, melyben a fővárosi tanítóság kiváló figyelmébe ajánlja az ügyet és kéri a kaszmót, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézzen oly értelmű előterjesztést, hogy szakképzett tanítók nyerése céljából, az önként jelentkező tanítók részére a nyári szünidőben kurzust rendeztessen. A* szakosztályok az előadók javaslatait egyhangulag elfogadták és az igazgatótanácshoz utasították.

A tanítóképzés reformja. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter az állami tanító- és tanítóképzőintézetek részére új rendtartást és képesítő vizsgálati szabályzatot léptetett életbe. A minisztert ez intézkedésre a régi szabályrendeletnek mind sürűbben mutatkozó hiányai bírták. Az új rendtartási szabályzat biztosítja a szükséges egységet, de kizárja ugyancsak állítólag a jogosulatlan egyfiformaságot és megadja mindegyik intézetnek azt a jogot, hogy a szabályzat alapján házi és iskolai rendjüket maguk állapítsák meg. Küönös fontosságot tulajdonít a miniszter a tanári testületek értekezleteinek, ahol helyet kell találnia a tanítóképzésre tartozó fontosabb nevelésügyi kérdések megvitatásának is. Az új rendtartással egy időben gondoskodott a miniszter az 1892. évi képesítő vizsgálati szabályzat módosításáról is, a mely számot vetett a szakkörök sok méltányos kívánságával. Egyik lényeges módosítás benne az, hogy mellőzi a tanítói oklevélen az általános osztályzat kitételét és megszünteti a külön tornatanítóképesítő vizsgálatok tartását. De megengedi, hogy az önként jelentkező tornatanító-jelöltek e tárgyól is vizsgálatot tehessenek és érdemjegyük oklevelükbe

bevezetlenség. A rendtartással és a szabályzattal a kath. tanügy szempontjából foglalkozni fogunk.

A néptanítók pótdóója. A közigazgatási bíróság folyó évi 779. számú elvi jelentőségű határozatában kimondotta, hogy a néptanítók által tanított minőségben birt földet után sem a tanító sem a tervi tulajdonos iskolafenntartó testület községi pótdóóval meg nem róható.

Szerkesztői üzenetek.

Mély tisztelettel kérjük a róm. kath. iskolaszékek főtiszt. elnökeit, hogy a pályázatokat lapunkhoz, mint hív. kath. tanügyi szakközlönyhöz küldjék be közlés végett. A «Nepnevelő»-t minden görög és latin szertartású kath. iskola megkapja egy példányban.

D. F. Intézkedtünk. Az eljárás csak helyesíthető. A föltevésben egyéniségünket érte a tisztelet; Levél ment. — **M. F.** Az illető szerzőtől kérjen engedélyt. Erre szüksége van. — **K.** Intézkedtünk. Az újabb részletet is elküldjük. A késedelem felelősségéből történt. — **T. L.** A mindennapi iskola látogatására vonatkozó kötelezettség a gyermek 12-ik életévének betöltéséig szól. Ha ezt a kort elérte, az ismétlőiskolába lép át. — **E.** Jónni fog.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A baracsikai (Barsm.) újonnan szervezett tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 12 hold jó minőségű szántóföld; 1—2 öl fa; 200 korona tandíj. A kiegészítés 800 koronáig neméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál kérelmeztek; két szobás lakás, konyha, kamara, istálló, fakamra és 24 holdas gyümölcsös. Tannyelv: magyar. Folyamodványok: főt. *plébánia-hivatalnak Besse* (Barsm.) címzendők és *jan. hó 25-ig* benyújtandók. 12 1—1

Győri püspöki megye.

A környei (Komáromm.) magyar-német tannyelvű róm. kath. népskólánál az osztálytanítói állás megüresedett. Fizetés 800 korona, egyszobás lakás és fűtés. Pályázati határidő 1901 február 1. Az állás *február hó első felében* elfogalandó. Kérvények az *iskolák elnökeihez* küldendők. 13 1—1

Kalocsai érseki megye.

Ó-Kanizsára róm. kath. segédkantort keresek. Fizetése havonként 20 korona ellátással, mosáson kívül. Gyertyajövedelme lesz. *Azonnal* elfogalandó. *Kék Béla.* 2 2—2

Munkácsi egyházmegye.

A szaldobosi (Máramarosm.) gör. kath. éneklész-tanítói állomás üresedésbe jöven, erre ezennel f. évi *január hó 25-ig* pályázat kirdettek oly módon: hogy a pályázó okleveles k.-tanítók egyelőre csakis okmányaikkal felszerelt kérvényeiket küldjék be. Később a szűkebb körű személyes megjelenésre csakis azok fognak fölkeresni, kiket az iskolaszék a beérkezett okmányok alapján javaslatba fog hozni. Az állomás jövedelme: lakás, jó melléképületek, 1 hold belső kert, 14½ hold jó minőségű külső föld, ágybér, stóla stb., a mi becsérték szerint az állami segélyezéssel együtt kitesz 800 koronát. — ezenfelül még 200 K. mellékjövedelemre is számíthat. *Jenkowszky Ágoston,* alesperes. 14 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Uraja (Gömörm.) róm. kath. kántortanító kerestetik. Jövedelme: Párhérvátság 560 korona. 3614 öl szántóföld és 1600 öl rét és fáskola haszna. 4 drb. szarvasmarha legeltetés. Sertés, libatartás tetszés szerint. 12 méter tűzifa. Tankötelesektől 2 koronával. Ismétlősöktől 80 fillérrel. Iskolafűtésre 80 fillér a tankötelesektől. Harangoztatásért 100 korona. Stóla 120 korona körül. Lakás, gazdasági épületekkel. Okleveles folyamodás alólírotthoz küldendő. A pályázatra *február 12-ére* személyes megjelenés kívántatik. Azonnal elfogalandó. *Lenner Miklós,* cz. kanonok-plébános, *Szentsimon,* u. p. *Felső-hangony.* 10 1—1

Szatmári egyházmegye.

Okleveles kántortanító, okleveles tanítónő vagy végzett képezdész kíségető tanítónak kerestetik három óra, esetleg továbbra is. Fizetése: lakás, tisztességes ellátás és havonként 30 korona. Bizonyítványok beküldésével jelentkezhetni *azonnal az esperesi hivatalnál.* *Csoma-közön,* Szatmárn. 8 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Az alsó-szöln. ki róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 600 korona késpénz előleges havi részletekben, stóla 80 korona. Egyéb járandósága természetben 320 korona, összesen 1000 korona. Ezenkívül szabályszerű korpótlék. A pályázati határidő *február hó 2.* Az állás azonnal betöltendő. Okmányokkal felszerelt kérvények az *iskolaszék elnökeihez* címzendők. Kelt Alsó-Szölnökön, 1901 január hó 8-án, u. p. Szt-Gotthárd, Vasm. 9 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Cserénfai róm. kath. kántortanítói állomásra *jan. 22-ikére* pályázat hirdettek. Javadalma 8 hold 1138 öl szántóföld, 800 öl rét, 523 öl kenderföld és kert. Község fizeti az adót és 3 holdat őszi, 3 holdat tavaszi alá megmunkál, terményét a kijelölt helyre behordja. Trágyát kibordják. Féltelek után legelői jog. 5 öl hasábfu. 14 mérő buza, 14 mérő rozs. Szőlősgazdától 4 itze bor, értéke 50 korona. Lélekpénz 35 korona. Tankötelesektől tandíj 135 korona, községtől 126 korona. Stóla 20 korona. Két koesi széna. Lakás cserépszindelyes új ház, 2 szoba, konyha, kamra, pincze és melléképületek. Összes jövedelme 970 korona. Pályázók kérvényeiket a *somogysszentbalázi plébániához* küldjék. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. 11 1—1

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorf (Osztr.-Szl.) cs. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.